

Referat fra møte mellom KDI og Forsvarergruppen

MØTESTED: Kriminalomsorgsdirektoratet

DATO OG TIDSPUNKT: 16. februar 2024–kl. 12.00

MØTEDELTAKERE: Jon Anders Hasle, Petter Sogstad Grannes, Jan-Erik Sandlie, Thea Isabelle Bredviken, Kelly Nicole Arnesen

---

FRAVÆRENDE: Klikk og skriv fraværende.

REFERENT: Ida S. Thommessen

DOKUMENTNR.: DocRef.

Assisterende direktør i Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI), Jan-Erik Sandlie ønsker velkommen og orienterer om status i kriminalomsorgen per nå. En nyere tendens er at antall domfellelser reduseres, men dommene blir lengre. Sedelighets- og voldsforbrytelser øker og i tillegg ser man at alderen til innsatte øker. Dette krever særlig tilrettelegging. Et stadig problem er kapasiteten i kriminalomsorgen og det jobbes med å bedre både soningsinnholdet og forholdene. Eksempelvis er KDI i gang med å utforme standardkonsept på fengsler med 40 plasser og fleksibilitet i forhold til sikkerhetsnivå.

Forsvarergruppen har forberedt en agenda som var utstedt på forhånd.

1. Innsattes tilgang til elektronisk post korrespondanse.

Forsvarergruppen ønsker å vite årsaken til at kriminalomsorgen ikke kan åpne for kryptert forbindelse med advokatfirmaene, ettersom det lar seg gjøre med politiet. Forsvarergruppen bemerker at det særlig er problematisk i Ringerike fengsel der de overhodet ikke lar innsatte kommunisere via e-post. Risikoen er at sakene stopper helt opp på grunn av manglende kontakt med klienten.

KDI er enige i at kriminalomsorgen henger etter når det gjelder digital utvikling. Det er imidlertid planlagt tiltak for å avhjelpe dette. KDI vil i løpet av åren ta i bruk KS SvarUt som gjør at advokatene vil kunne motta e-post via Altinn. I tillegg jobbes det med løsninger for å generelt bedre innsattes muligheter til digital kommunikasjon med diverse aktører i samfunnet.

KDI tar kritikken rettet spesifikt mot Ringerike fengsel til etterretning, og vil følge opp dette med fengslet. KDI følger dette opp slik at digital kommunikasjon med forsvarer også blir mulig i Ringerike fengsel.

2. Advokatbesøk

Forsvarergruppen har fått en henvendelse fra et medlem som hadde en ubehagelig opplevelse med sin klient i en låst celle. I noen fengsler har rommene et callingsystem til sentralen, men dette er ikke egnet for akutte tilfeller. Forsvarergruppen ønsker derfor å høre om muligheten for å la døren stå ulåst i noen klientmøter.

KDI bemerker at alle kan få med seg en alarmknapp ved besøk i fengslet. Alarmen er liten og diskret, og tilgjengelig for alle. Alarm kan etterspørres ved ankomst i alle fengsler.

I tillegg ønsker Forsvarergruppen å ta opp problemet med at noen fengsler i Østfold, for eksempel Halden, Eidsberg og Sem, bare åpner for advokatbesøk på dagtid. Dette er ikke forenelig med å gå i retten på dagen, advokatene rekker ikke møte klientene i fengsel når rettsdagen er over.

KDI bemerker at dette skyldes bemanningsutfordringer, men at de skal ta det videre. KDI ønsker å legge til rette for at advokatene kan gjøre en god jobb.

3. Oppdatering på telefonkontroll i fengsel og innsattes ringekostnader, og generelt om kontrolltiltak i fengsel

KDI har fulgt opp de midlertidige føringene for kontroll av innsattes telefonsamtaler fra Justisdepartementet med rundskriv (KDI 1/2023). I etterkant har KDI avholdt møter med regionene for å få erfaringer fra hvordan føringene fungerer i praksis, og om det er behov for justeringer. Erfaringene til nå er at det fattes mindre vedtak om avlytting, og slik sett er de positive. En generell tilbakemelding fra regionene er at det oppleves vanskelig å fatte beslutningene, altså å foreta vurderingene rent praktisk. Terskelen for når det skal fattes vedtak er ikke landet og sånn sett skal det per nå mye til for at det fattes vedtak om telefonkontroll. Det er således en bekymring for at det ikke fattes vedtak selv om det objektivt sett kan være nødvendig med avlytting. KDI ser at det er et kompetansebehov i; det er snakk om en etat som ikke er vant til å formalisere slike vurderinger og hvor også juristkapasiteten skorter. Det jobbes med å styrke kompetansen gjennom KRUS og i regionene. I tillegg jobbes det med å senke kostnaden og øke telefontiden til innsatte.

KDI jobber med et menneskerettighetsprosjekt om kontrolltiltak i fengsel hvor innsattes mulighet til å kommunisere enklere med verden utenfor fengsel er et av forbedringspunktene, blant annet. Formålet med prosjektet er å oppdatere og revidere reglene om kontrolltiltak i fengsel opp mot internasjonale standarder. Det gjennomføres konsultasjoner i kontaktutvalgene i fengsel for å få innsattes perspektiv, praksis i nabolandene vurderes og det skal foretas en fagrunde hvor dialog vil opprettes med blant annet menneskerettighetsutvalget i Advokatforeningen. Det foregår et arbeid i lys av den digitale utviklingen som innebærer et paradigmeskifte vekk fra rutinemessig kontroll. Forsvarergruppen ser frem til å følge dette arbeidet videre.

4. Oppdatering på kapasitetssituasjonen i norske fengsler per dags dato, herunder løpende problemer når det kommer til bemanning og de konsekvenser dette får for aktivisering av innsatte, samt manglende kapasitet på varetektsplasser som fører til at innsatte plasseres i fengsler langt unna rettsstedet som saken tilhører.

KDI informerer om at på nasjonalt nivå er det ledige celler, men at det er et kapasitetsproblem på Østlandet og at en del innsatte har måttet flyttes til Sør- og Vestlandet. Problemet går på logistikk, det bygges 96 plasser på Ullersmo, og det skulle åpnes flere plasser på Post 2 i Ullersmo, men der er det nå kvinnelige innsatte på

grunn av nedstengingen av Bredtveit fengsel. KDI jobber aktivt med problemet, men det er i bunn et ressurs spørsmål. KDI håper på å åpne flere plasser på lavere sikkerhetsnivå, og i tillegg øke bruken av elektronisk kontroll.

Angående varetektsplasser er det per nå en forskrift på høring om å iverksette varetektsordning med elektronisk kontroll. Målet er at i de tilfeller der det ligger til rette for det og innsattes eksterne forhold er i orden, vil det bli mulig å ha fotlenke i stedet for fengsling. KDI ønsker å i større grad ta i bruk elektronisk kontroll fremover, og når ordningen kommer i orden ønsker de erfaringer fra forsvarerne. Forsvarergruppen er bekymret for at det med en slik ordning vil bli lavere terskel for varetekt ettersom det fortsatt er svært inngripende å ha fotlenke.

5. utfordringer knyttet til isolasjon og selvmordsrisiko

Forsvarergruppen ønsker å vite hvordan KDI jobber mot utfordringene knyttet til isolasjon og selvmord i fengsler.

KDI jobber med tiltak for å motvirke selvmord og utstrakt bruk av isolasjon. Det er i høringssvar fra KDI gått inn for å lovfeste utlåsningstid, slik at det er mulig å måle avvik.

Da det var begrenset tid for orientering på disse to punktene vedlegges et dokument med noen oppdateringspunkter på dette.

6. Muligheter for opprettelse av ungdomsteam i flere fengsler

Det er ingen hemmelighet at økonomien setter store begrensninger i kriminalomsorgen, men KDI fastholder at å øke antall ungdomsteam er noe de ønsker å prioritere. Økonomisk er det første på prioriteringslisten å øke antall forvaringsplasser i 2024 og 2025, og så er ungdomsteam det neste prosjektet. Det er grunn til å tro at ved budsjettøkninger vil det også være mulig å få på plass flere ungdomsteam.

Innholdet i denne protokoll må ikke meddeles videre. Den del av protokollen som bør offentliggjøres vil bli trykt i Advokatbladet.

Enter any content that you want to repeat, including other content controls. You can also insert this control around table rows in order to repeat parts of a table.